

Rys historyczny OSP Nadarzyn

Tragiczne w skutkach wydarzenie, jakim był pożar Nadarzyna w 1904 roku, w którym spłonęło kilkadziesiąt obejść gospodarskich i rzemieślniczych, wracało uparcie w rozmowach, co światlejszych obywateli. Na fali rewolucyjnych nastrojów w 1905 roku zaczęto śmieiej myśleć o utworzeniu Ochotniczej Straży Ogniowej. Sprzyjało temu również chwilowe złagodzenie przez władze carskie polityki społecznej wobec Polaków i nowych organizacji, w tym również straży ogniowych. Aktywnymi w tych dyskusjach byli Nazieźbłowie, Rosińscy, Łukowscy, Orkańscy, Ćwiklińscy, Kanty, Nowakowscy, Zalewscy, Zasińscy. Zbierali się u aptekarza Franciszka Stankiewicza lub w sklepie Jana Nowakowskiego.

Kiedy nadeszła zgoda na zorganizowanie Ochotniczej Straży Ogniowej od generała – gubernatora w Warszawie nastąpiła nieopisana radość i entuzjazm. W skład pierwszego zarządu weszli organizatorzy straży, a należeli do nich Stanisław Rosiński, Józef Nazieźbło, Paweł Bukowski, Filip Orleański, Stankiewicz Stanisław, Nowakowski Jan. Z czasem grono znacznych najaktywniejszych członków powiększało się. Problemy sprzętowe rozwiązano w dwojaki sposób wytwarzając samemu: bosaki, tłumnie, węborki, pasy i przez zakup z zebranych pieniędzy: sikawkę, węże, hełmy i częściowo umundurowanie (resztę uszyto chałupniczo) oraz beczki na wodę i drabiny.

W każdą niedzielę przeprowadzane były na nadarzyńskim rynku ćwiczenia straży, obejmujące musztrę lub sprawdzian sprzętu. Pierwsza remiza Straży Ogniowej mieściła się ona w drewnianej szopie obok organistówki. Współorganizatorem i zarazem pierwszym prezesem był Józef Kotarski, naczelnikiem zaś został Filip Orleański. Jego zastępcą był Paweł Bukowski. Dowódcą plutonu oporników był Władysław Zalesiński. Zorganizowana i umundurowana straż liczyła w pierwszym etapie 36 członków oraz 42 sympatyków. Posiadała trzy oddziały (późniejsze plutony): toporników, sikawkową i ratunkową. Sprzęt pożarniczy składał się wtedy z jednej konnej i drugiej sikawki ręcznej, dwóch beczkowsów konnych, 20 m węża tłocznego parcianego oraz kilku bosaków, tłumnic i wiader.

W listopadzie 1918 roku zakończyła się I wojna światowa i Polska odzyskała niepodległość. Członkowie straży pod dowództwem Kazimierza Rosińskiego – zastępcy naczelnika Straży Ogniowej brali udział w rozbrajaniu Niemców. Rok 1921 przyniósł zmiany w Zarządzie. Prezesem został wybrany Antoni Osetkiewicz, a naczelnikiem Franciszek Piotrkowicz. Z powodu braku siedziby i miejsca, gdzie bezpiecznie można byłoby przechowywać sprzęt przystąpiono do budowy murowanej remizy, vis a vis gminy w rynku. Po dwóch latach wyteżonej pracy strażaków oraz miejscowej społeczności budowa nowej strażnicy została ukończona. W 1929 roku zakupiono pierwszą motopompę marki DKW, którą wożono jak dotychczas sikawkę. W 1935 roku miejscowa społeczność, aktywnie wspierająca strażaków z zebranych przez siebie składek oraz dochodów z organizowanych imprez głównie zabaw dokonała zakupu pierwszego samochodu marki Chevrolet. Był to stary dwutonowy samochód ciężarowy, który przerobiono na pierwsze autopotogotowie. Pierwszy sztandar ufundowało strażakom społeczeństwo Nadarzyna i okolicznych wsi w 1938 roku. Na sztandarze umieszczono napis: „Bogu na chwałę, ludziom na pożytek”. Straż z wielkim zaangażowaniem brała udział we wszystkich akcjach społecznych oraz różnego rodzaju inicjatywach podejmowanych przez miejscową społeczność, za co zyskała sobie jej szacunek i uznanie.

Okres okupacji hitlerowskiej był dla straży czasem szczególnej próby. Wkraczające wojska niemieckie zarekwirowały instrumenty strażackiej orkiestry i zaginęły sztandar. Samochód oddano na potrzeby mobilizacyjne do ochrony torów kolejowych w Grodzisku Mazowieckim. Strażacy w pierwszych dniach września 1939 roku pozbawieni byli możliwości działania. Okupant po chwilowym zakazie zezwolił na prowadzenie działań OSP podporządkowując ją policji porządkowej. Po poszukiwaniach powrócił samochód z mobilizacji. Rozwiązano Zarząd straży. Komendantem OSP w Nadarzynie w tych szczególnie trudnych czasach był Franciszek Piotrkowicz. Straż nadarzyńska pod jego kierownictwem przez cały okres okupacji działała aktywnie pełniąc stałe dyżury i dając ochronę wielu osobom przed wywózką na roboty wystawiając poświadczenia przynależności. Ryzyko pomimo swego rozmiaru nie było okupione ofiarami. Zginęli z rąk okupanta w innych okolicznościach druhowie A. Pasek,

Antoni Wojciechowski, Wierciński. Zimą 1944/45 cofające się wojska niemieckie usiłowały zniszczyć lub zabrać wartościowe rzeczy, wśród których był strażacki samochód – miejscowi strażacy wraz z komendantem wyprowadzają go i ukrywają. Z narażeniem własnego życia komendant Piotrkowicz przechowywał ten samochód we własnej stodole, aż do wyzwolenia.

Już w dwa miesiące po wyzwoleniu – w marcu 1945 roku – odbyło się pierwsze zebranie straży. Powołany został Zarząd Tymczasowy OSP w składzie: Edward Miracki – prezes, Franciszek Piotrkowicz – naczelnik, Edward Kowalski, Józef Kowalski, Jan Mierzejewski i inni. Straż liczy w tym czasie 30 czynnych i 40 popierających członków. Posiada samochód marki „Chevrolet” i dwie motopompy. W 1947 roku zwołane zostaje Ogólne Zgromadzenie Ochotniczej Straży Ogniowej, na którym przyjęto nowy statut. Wybrany zostaje nowy Zarząd w składzie: Wincenty Siczek – prezes OSP, Stanisław Górski – naczelnik, Henryk Buze – sekretarz, Edward Kowalski – gospodarz, Józef Mierzejewski – skarbnik, Józef Kowalski – członek. Podczas zwołanego w lipcu 1954 roku walnego zgromadzenia wybrano nowy zarząd, w skład którego weszli w większości ludzie młodzi. Komendantem został Tadeusz Józefowicz, a członkami Komendy: Józef Kowalski s. Edwarda, Stanisław Kowalski, Tadeusz Sokołowski, Ryszard Śliwiński, Józef Kowalski s. Władysława, Włodzimierz Śliwiński. Miesiąc później następuje

kolejna reorganizacja Komendy. Na posiedzeniu w dniu 22 lipca tego roku wybrano zarząd w składzie: komendant – Józef Kowalski s. Edwarda, zastępca – Tadeusz Sokołowski, skarbnik – Józef Sielski, sekretarz – Tadeusz Miłkowski, gospodarz – Edward Kowalski, członkowie – Ryszard Kowalski, Józef Kowalski s. Władysława. Najważniejszymi zadaniami dla nowego zarządu są kwestie: wyremontowanie strażnicy, doprowadzenie sprzętu do gotowości bojowej i umundurowanie strażaków. Jednostka liczyła wówczas 26 czynnych członków, a średnia ich wieku wynosiła 28 lat. Przeprowadzone działania reorganizacyjne przynoszą efekty.

Jubileusz 50-lecia OSP, był pierwszym obchodzonym świętem OSP w Nadarzynie. Powołano Społeczny Komitet Obchodów w skład którego wchodził: Mieczysław Sitarski, Władysław Duda, Józef Mierzejewski, Władysław Nazieźbło, Michał Sokołowski, Stanisław Kamiński, Stanisław Nowak. Uroczystość odbyła się 2 czerwca 1954 roku. W czerwcu 1956 roku sekcja OSP Nadarzyn bierze udział w powiatowych zawodach pożarniczych powiatu pruszkowskiego. Zajmując w nich pierwsze miejsce zostaje zakwalifikowana do zawodów wojewódzkich. Na 32 jednostki startujące w zawodach jednostka z Nadarzyna zajmuje II miejsce. Skład sekcji na zawodach wojewódzkich: Tadeusz Miłkowski – dowódca, Wiesław Murzynowski, Władysław Nazieźbło, Roman Wojciechowski, Jerzy Jasiński, Julian Kiliński, Bartosz Giżycki, Jerzy Giżycki, Tadeusz Józefowicz –mechanik motopompista. Rok później OSP otrzymuje zaproszenie do wzięcia udziału w pokazach strażackich z okazji Międzynarodowego Kongresu Pożarnictwa w Warszawie. 15 października 1957 roku sekcja bierze udział w grupowym pokazie, reprezentując województwo warszawskie. W tym samym roku OSP dokonuje zakupu trzeciego samochodu marki „Steyr” – beczkowozu. W 1962 roku strażacy postanowili zbudować w czynnie społecznym nową, większą strażnicę. Inicjatorami budowy nowej strażnicy byli: Józef Kowalski, Tadeusz Miłkowski, Władysław Słowik, Stanisław Kowalski. Teren pod budowę uzyskano w nowym miejscu, przy ul. Warszawskiej w Nadarzynie. Wspólnym wysiłkiem strażaków i miejscowej ludności udało się zebrać na placu budowy 130 tys. cegieł i wiele innych potrzebnych materiałów. W 1968 roku walne zgromadzenie dokonało zmiany na stanowisku prezesa. Został nim Marian Koln. Po 10 latach budowy nastąpiło uroczyste otwarcie nowej siedziby nadarzyńskiej OSP w dniu 28 maja 1972 roku. Uroczystość zgromadziła licznie przybyłych mieszkańców gminy, zaproszone władze oraz jednostki OSP. W lutym 1975 roku walne zgromadzenie dokonało zmian w zarządzie: Stanisław Kowalski – prezes, Tadeusz Miłkowski – naczelnik, Władysław Słowik – II wiceprezes, Leon Giżycki – sekretarz, Józef Kowalski – członek, Krzysztof Nierobisz – członek, Urszula Kalbarczyk – skarbnik, Mieczysław Nazieźbło – członek. W tym samym roku został ufundowany nowy sztandar. Aktywną działalność w tym czasie podejmuje dh Leon Giżycki wśród młodzieży. Tworzy młodzieżową Drużynę Pożarniczą, przyciąga dużą grupę młodzieży, z których w latach późniejszych będą doświadczeni strażacy. Należą do nich m. in.: Robert Józefowicz, Tadeusz Giżycki, Jacek Sokołowski, Marek Zalewski, Zbigniew Kołodziejczyk, Waldemar Sztyk, Janusz Mikulski. W tym czasie do wyposażenia jednostki należały trzy samochody: Star 25 GBM, Żuk, oraz używany Lublin dostawczy oraz pierwszy radiotelefon w samochodzie GMB. W roku 1978 straż otrzymuje drugi średni samochód bojowy Star 26 GBAM.

Rok 1986 roku jest kolejnym jubileuszem. W osiemdziesiątą rocznicę powstania straży w Nadarzynie na frontowej ścianie strażnicy wmurowana zostaje pamiątkowa tablica. W roku 1987 ze względu na zły stan zdrowia ustępuje z funkcji naczelnika Tadeusz Miłkowski, zastępuje go dh Tadeusz Giżycki. W kolejnych latach stopniowej poprawie ulega wyposażenie jednostki w sprzęt, urządzenia gaśnicze oraz umundurowanie strażaków. W 1988 roku straż liczy 43 czynnych członków oraz 15 osób MDP. Od końca lat osiemdziesiątych strażacy czynnie uczestniczą w procesjach Bożego Ciała, są także podczas adoracji przy grobie pańskim w Wielkim Tygodniu, podczas uroczystości w dniu Święta Odzyskania Niepodległości 11 Listopada i innych ważnych świętach i oficjalnych uroczystościach w Gminie Nadarzyn.

W dniach od 28 sierpnia do 2 września 1992 roku nadarzyńscy strażacy brali udział w walce z pożarem lasów w Kuźni Raciborskiej (woj. katowickie). Ochotnikami, którzy brali w tym udział byli: Tadeusz Giżycki – naczelnik Sławomir Kołakowski, Dariusz Klimkiewicz, Dariusz Pacholak, Tomasz Helm dowódca sekcji. W roku 1995 decyzją Komendanta Głównego PSP nadarzyńska OSP zostaje włączona do Krajowego Systemu Ratowniczo- - Gaśniczego. Jest to bardzo ważne wydarzenie gdyż tą decyzją zaliczona zostaje do 70 najlepszych OSP w województwie stołecznym warszawskim. OSP liczy wówczas 48 członków w tym 15 należących do MDP i dysponuje 2 średnimi samochodami gaśniczymi

Rok 1996 to rok kolejnego jubileuszu. Dziewięćdziesiątą rocznicę powstania straży w Nadarzynie świętowano 5 maja tegoż roku.. Nastąpiło poświęcenie nowego sztandaru z wizerunkiem św. Floriana oraz napisem: „W służbie Bogu i Ojczyźnie”. Odbyło się ślubowanie członków MDP oraz dekoracja odznaczeniami. Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej przekazała używany samochód Star 244.

Kolejne lata działalności są umocnieniem dobrej pozycji OSP wśród straży rejonu pruszkowskiego.

W 1998 roku z inicjatywy między innymi dh Witolda Sojki rozpoczyna się proces tworzenia orkiestry strażackiej. Dzięki przychylnemu klimatowi Urzędu Gminy zakupione zostają instrumenty i zatrudniony zostaje kapelmistrz Mirosław Chilmanowicz. Orkiestra pomimo trudności lokalowych i osobowych rozwija się osiągając w roku 2001 poziom pozwalający zagrać na gościnnych występach. Gra z uznaniem a Pałacu Prezydenckim i w Katedrze warszawskiej, a w roku 2006 sięga po najwyższe wyróżnienia zdobywając dwa pierwsze miejsca na III Wojewódzkim Przeglądzie Orkiestr Strażackich w Siedlcach.

W roku 2001 otrzymujemy zakupiony przez Urząd Gminy i Zarząd Wojewódzki ZOSP RP samochód ratownictwa technicznego i drogowego „Lublin 3”. W ten sposób po raz pierwszy jesteśmy OSP typu S3. OSP jest często dysponowana do akcji przez PSK PSP w Pruszkowie ze względu na dobre wyposażenie sprzętowe i przygotowanie (wyszkolenie) strażaków.

W roku 2002 na walnym zebraniu sprawozdawczo – wyborczym OSP zapada decyzja o potrzebie budowy nowej strażnicy. Sprawa zdobywa zrozumienie u władz gminnych i Rada Gminy podejmuje w tej kwestii wiążące decyzje. Dzięki szybkim decyzjom i zaangażowaniu Wójta dh Janusz Grzyba w 2004 roku wmurowany zostaje kamień węgielny pod nowy obiekt w miejscu rozebranej remizy. Ma ona spełniać funkcje i oczekiwania strażaków i społeczeństwa na miarę XXI wieku.

W roku jubileuszu 100-lecia Ochotnicza Straż Pożarna w Nadarzynie liczy 106 członków w tym 52 członków orkiestry. Do Młodzieżowej Drużyny Pożarniczej należy 22 członków, którzy grają równocześnie w Orkiestrze Dętej OSP.

Dla celów ratowniczo – gaśniczych OSP dysponuje 2 średnimi samochodami pożarniczymi Star 244 oraz lekkim samochodem ratownictwa technicznego marki „Lublin 3”. Na wyposażeniu pojazdów znajduje się nowoczesny i niezawodny sprzęt ratowniczy i gaśniczy.

opracowanie : W. Sojka, L. Giżycki